

Bombardování Radčic

14. května 1943

Ing. Jaroslav Kohout

V Plzni - Radčicích v r. 2013
70 let od události

Tato publikace byla vydána z iniciativy autora Ing. Jaroslava Kohouta
a kulturní komise MO Plzeň 7 - Radčice.

Grafická úprava: Tomáš Goesl – www.radcice.info

Tisk publikace sponzorovaly:

firma
HP-Pelzer s.r.o.
Pod Kyjovem 18, Plzeň

firma
CZECH PRECISION FORGE a.s.
Husova 242/9, Praha

Vydavatel všem zúčastněným srdečně děkuje.

Bombardování Radčic

14. května 1943

Ing. Jaroslav Kohout

V Plzni - Radčicích v r. 2013
70 let od události

Obsah

Úvod	5
1. Protivzdušná obrana Plzeňska.....	7
2. Nálet na Dobřany	8
3. Nálet na Radčice.....	9
4. Radčická apokalypsa očima místního kronikáře p. Josefa Soukupa	12
5. Jak informoval dobový tisk o náletu na Plzeňsko ze dne 14. 5. 1943	13
6. Zdokonalování protiletceckých krytů v Radčicích	14
7. Je možné ještě dnes v Radčicích a jejich okolí nalézt stopy po tomto náletu? ..	15
Závěr.....	15
Fotogalerie.....	16

Úvod

Vážený čtenáři, na začátku svého pojednání bych si dovolil připomenout několik základních údajů, které pomohou objasnit důvody bombardování průmyslových objektů na území Protektorátu Čechy a Morava.

Expanze německé válečné mašinerie začala 15. března 1939, kdy obsadila německá vojska zbytek Československa a vyhlásila Protektorát Čechy a Morava.

Tímto se dostaly do rukou okupantů průmyslové a chemické podniky, které okamžitě změnilo svůj výrobní sortiment dle požadavků německého vedení.

1. 9. 1939 vtrhla německá vojska do Polska a tímto dnem propukla druhá světová válka. V roce 1940 pak v rychlém sledu následovala okupace Dánska, Norska, Švédska, Nizozemí, Belgie a 21. června podepsal maršál Pétain kapitulaci Francie. Díky těmto územním ziskům se podařilo Německu a jeho spojencům získat dostatečné množství surovinových a výrobních zdrojů pro vedení další války. 10. července 1940 zahájila německá Luftwaffe plošné bombardování britského pobřeží, průmyslových center, přístavů a vojenských zařízení. Když byli Němci přesvědčeni, že Britové ztrácí síly, přišla další fáze bitvy, bombardování velkých měst. Mezi největší nálety patří první nálet na Londýn 7. září. Britům se však dařilo sestřelovat velké množství německých letadel a Němcům se nepodařilo nikdy získat dostatečnou převahu ve vzduchu k uskutečnění pozemní invaze, která byla odložena na neurčito. Poté co se Britům podařilo odrazit německé letectvo, rozhodlo se vrchní velení RAF (**Royal Air Force**) pro plošné bombardování průmyslových a vojenských objektů na území tzv. Třetí říše s cílem ochromit výrobní potenciál dodavatelů vojenské techniky a pohonných hmot.

Vzhledem k tomu, že za druhé světové války byly plzeňské Škodovy závody (obr. 1) významnou zbrojovkou zásobující německé armády (například celkově Škodovka za celou válku pro německou armádu vyprodukovala 17 560 kusů děl) je naprosto logické, že se staly cílem spojeneckého bombardovacího letectva.

V r. 1940 až 1942 podnikli Britové několik pokusů o nálet na Plzeň. Avšak vzhledem k tomu, že v té době se jednalo o hranici doletu britských bombardérů (vzdálenost cca 1200 km) a RAF disponovalo pouze jediným typem letadla, který byl schopen doletět nad území Protektorátu Čech a Moravy a vrátit se na britské ostrovy bez mezipřistání, byly pokusy o bombardování Plzně spíše sporadické. Letadlem, které bylo schopno tuto vzdálenost bez přídavných nádrží uletět, byl dvoumotorový Armstrong-Whithworth Whitley (obr. 2). Pro ilustraci uvádím palebnou sílu osmi letounů 51. bombardovací perutě vybraných pro druhý nálet na Plzeň dne 28. 10. 1940. Každý měl nést dvě 500-ti liberní pumy a dalších pět 250-ti liberních pum a kontejner zápalných pumiček. Vzhledem k tomu, že nálety byly plánovány pro menší počty letadel, nepředstavovaly významnou hrozbu pro Škodovy závody.

obr. 1: areál Škodových závodů v r. 1927

obr. 2: dvoumotorový Armstrong-Whithworth Whitley [1]

1. Protivzdušná obrana Plzeňska

Navíc protivzdušnou obranu zajišťoval Flak-Untergruppe Pilsen západní Čechy s hlavními pozicemi obrany u Plzně, který byl rozmístěn na západ od Plzně. Jednou z částí Flaku-Untergruppe Pilsen byl i Flak 88 u obce Vejprnice (obr. 3). Další, který se nacházel na dohled od Radčic, byl umístěn v lokalitě zvané „Na Štuperku“ zhruba 500 metrů severozápadně od těžební jámy radčické cihelny.

obr. 3: FlaK ráže 88 mm umístěný u obce Vejprnice [2]

Součástí tohoto obranného valu byla mimo jiné i jednotka Wehrmachtu, která obsluhovala světlomety umístěné v prostoru bývalého fotbalového hřiště TJ Sokol Radčice.

Zařazení nového typu letadla do výbavy

Na přelomu let 1942 a 1943 však zařadilo RAF do své výbavy i britské čtyřmotorové bombardéry Avro 683 Lancaster, jejichž technické parametry umožňovaly provádět nálety ve větších skupinách a na větší vzdálenosti než doposud. Kupříkladu dolet, podle zatížení stroje, se zvětšil na 2 650 – 4 000 km, dostup byl stanoven na 7 500 m, nosnost tohoto letadla byla maximálně 10 000 kg

pum a navíc se podstatně zlepšila obranná výzbroj posádky – 8 (resp. 10) kulometů Browning ráže 7,7 mm, ve třech (resp. čtyřech) motoricky ovládaných střeleckých věžích]. Fotografie Avro 683 Lancaster je na obr. 4.

obr. 4: Avro 683 Lancaster [3]

2. Nález na Dobřany

Poprvé se o obrovské úderné síle těchto bombardérů mohli obyvatelé Plzeňska přesvědčit v noci z 16. na 17. dubna 1943. Na ten den byl naplánován další nálet na Škodovy závody, do kterého vrchní velitel bombardovacího letectva maršál Arthur Harris vyslal 327 letounů. Nad Plzeň se jich však po strastiplné a dlouhé trase dostalo pouze 249. Navíc došlo k omylu, když značkovací letadla zaměnila rozlehlý průmyslový závod za komplex objektů

psychiatrické léčebny v nedalekých Dobřanech. Hodinové bombardování si vyžádalo 250 obětí přímo v Dobřanech a blíže neurčený počet německých vojáků v místních kasárnách. Zatímco Škodovka neutrpěla opět žádné škody, Britové přišli o 36 letadel. Přestože v této době již Britové disponovali vynikajícími bombardéry, neustále preferovali noční nálety. To vysvětluje značnou nepřesnost v zasahování naplánovaných cílů.

Seznam bojových jednotek RAF, které se tohoto náletu zúčastnily:

16. – 17. 4. 1943, Plzeň

Seznam britských jednotek spadající pod vedení RAF:

RAF 10. Squadron, RAF 35. Squadron, RAF 49. Squadron, RAF 50. Squadron, RAF 51. Squadron, RAF 61. Squadron, RAF 76. Squadron, RAF 77. Squadron, RAF 78. Squadron, RAF 83. Squadron, RAF 100. Squadron, RAF 102. Squadron, RAF 103. Squadron, RAF 156. Squadron, RAF 158. Squadron.

Čísla peruti 400 – 499 byly u RAF použity pro perute Royal Canadian Air Force, Royal Australian Air Force a Royal New Zealand Air Force jednotek spadající pod vedení RAF a z těchto jednotek se akce zúčastnily:

RAF 408. Squadron, RAF 460. Squadron, RAF 467. Squadron

Bližší informace o těchto bojových jednotkách můžete nalézt např. na <http://forum.valka.cz/viewtopic.php/t/18191>.

Toto byl první nálet, který přímo poznamenal i obec Radčice. V radčické kronice popsal tento den místní kronikář pan Josef Soukup takto: „V půl druhé ráno dne 17. dubna bombardovali nepřátelští letci Dobřany a Novou Ves. Nálet vyžádal si mnoho obětí. Tlak vzduchu poškodil střechy a rozbil četná okna i v naší obci. Několik bomb dopadlo na louky blízko jezu. Časované bomby vybuchovaly ještě v úterý 19. dubna. K zahazování kráterů nařízena byla pracovní povinnost od 17 do 60 let“.

3. Nálet na Radčice

O necelý měsíc později pak radčičtí občané poznali hrůzu bombardování na vlastní oči, uši i kůži. V noci ze 13. na 14. května 1943 po jedné hodině ranní zamířilo ze severozápadního směru na plzeňské Škodovy závody 156 Lancasterů a 12 Halifaxů (obr. 4). První bomby nezačaly dopadat na areál Škodovky, ale zřejmě vlivem špatné navigace na území mezi obcemi Bolevec, Radčice

a Skvrňany. Cíl zasáhlo pouze 60 letadel. Přesto tentokrát měli bombometčíci lepší mušku a způsobili ve Škodových závodech značné škody, zasaženo bylo 93 objektů, zejména ocelárna, montovna, automobilka a výroba automatů. Velmi citelně byly poškozeny Skvrňany (především okolí ulic Křimická a Norimberská, dnešní Hornická).

Ovšem největší škody a ztráty na životech utrpěly Radčice.

Podle statistik bylo v průběhu náletu, který začal v 1 hod. 15 min. a skončil ve 2 hod., svrženo celkem 280 trhavých bomb a několik desítek bomb zápalných, světelných a značkovacích a zahynulo při něm 26 lidí. Z toho na katastr obce Radčice dopadlo 240 bomb, zahynulo 17 lidí, poškozeno bylo 96 % obydlí a 7 usedlostí bylo zcela zničeno.

• Dovoluji si uvést několik statistických údajů o této hrůze:

- zcela zničený statek č.p. 10 – zde našli smrt 3 lidé (Josef Salcman, Anna Salcmanová, Marie Šimandlová).
- zcela zničený rodinný dům č.p. 176 – zde našlo smrt 6 lidí (Barbora Kovandová, Helena Kovandová, Miroslav Kovanda, Ferdinand Novák, Anna Wirthová, Josef Kocáb).
- zničena obytná část hostince „U české lípy“ – zde našlo smrt 7 občanů Radčic (Václav Keck, Kamila Kecková, Vojtěch Keck, Františka Pajerová, Václav Kovařík, Anna Kovaříková, Václav Kovařík ml.) a jeden německý voják.
- zcela zničený statek č.p. 25
- vážně poškozena stodola statku č.p. 31
- zcela zničený statek č.p. 41
- vážně poškozen dům č.p. 32
- vážně poškozen byl i jez – to vedlo k poklesu hladin spodních vod a tím pádem k poklesu hladin ve studních.
- zhruba 96 % obydlí bylo vlivem tlakové vlny zcela zbaveno střešní krytiny a skel v oknech.
- okolní lesy a polnosti byly po náletu plně rozlámaných stromů, kráterů po bombách a na některých místech zůstaly bomby nevybuchlé. K procentu nevybuchlých pum je možné uvést citaci zápisu pořízeného plzeňským velitelstvím Luftschutzu, který se vztahuje k tomuto náletu. „Na Škodovku dopadlo 7 trhavých bomb o hmotnosti 2 800 kg, jedna mina o hmotnosti 750 kg a 3 zápalné pumy o jednotlivé hmotnosti 120 kg. Na město bylo shozeno 280 trhavých bomb o celkové hmotnosti 34 900 kg, 3 miny o hmotnosti 2 250 kg a 3 zápalné bomby o celkové hmotnosti 360 kg. Byly nalezeny tyto nevybuchlé letecké bomby: 1 ks 4 000 liber HC, 3 ks

1 000 liber GP, 11 ks 500 liber GP a 7 ks 500 liber MC. Další 500 liberní a 1 000 liberní bomby se zaryly v okolí města do bahnité půdy.“ Ve zprávě je uvedena i tabulka, pomocí níž lze odhadnout, jak těžká puma vytvořila daný kráter (tabulka č. 1).

Tabulka 1: Statistické vyhodnocení hloubky dopadu pumy v závislosti na hmotnosti

Hmotnost pumy	< 20 kg	< 50 kg	< 100 kg	< 500 kg
Hloubka dopadu	1,0 – 2,0 m	2,5 – 3,0 m	3,5 – 4,0 m	5,0 – 8,0m

obr. 4: Handley Page Halifax [4]

Seznam bojových jednotek RAF, které se tohoto náletu zúčastnily.

13. – 14. 5. 1943, Plzeň

RAF 9. Squadron, RAF 44. Squadron, RAF 49. Squadron, RAF 50. Squadron, RAF 57. Squadron, RAF 83. Squadron, RAF 106. Squadron, RAF 467. Squadron

Bližší informace o těchto bojových jednotkách můžete nalézt např. na <http://forum.valka.cz/viewtopic.php/t/18145>

4. Radčická apokalypsa očima místního kronikáře p. Josefa Soukupa [5]

„Na 14. květen r. 1943 bude dlouho s hrůzou vzpomínáno. Po jedné hodině v noci rozezvučely se plzeňské sirény a v několika minutách nato začalo strašné bombardování naší obce. Schouleni ve sklepích trnuli jsme všichni hrůzou. Dunivé rány otřásaly každým stavením, umělá mlha smíšená s prachem a kouřem vnikala do sklepů.

Za čtvrt hodiny bylo dílo zkázy dokonáno. Sedm usedlostí bylo zničeno a v jejich troskách bylo pohřbeno 17 lidí. Jeden hoch byl těžce zraněn.

Skoro všechny domy v celé obci byly poškozeny. Na katastr naší obce dopadlo 240 bomb. Velmi poškozen byl také obecní les.“

V další části pan Soukup popisuje průběh smutečního obřadu, který se konal již v neděli 16. května.

„V neděli dne 16. května konán byl státní pohřeb všech obětí náletu. Rakve s pozůstatky všech zahynulých vystaveny byly na velikém katafalku před vilami nad potokem. Po proslovu okr. hejtmána Grabingra, starosty obce Jos. Panušky a říd. učitele Václava Randy, pohřbeni byli zahynulí (kromě rodiny Salzmanovy, kteří byly odvezeni do Rokycan) na místním hřbitově. K pohřbu se sešlo několik tisíc lidí z celého okolí.“

V následujících statích uvádí některé údaje o opravách poškozených domů.

„Na opravu poškozených domů povoláno bylo přes 100 řemeslníků, kteří zde pod vedením stavitele Čapka z Nýřan pracovali skoro do konce roku. Úplně pobořené domy budou vystavěny až po válce.

Věcné škody vyšetřovala zvláštní komise a poškození dostávali peněžitou náhradu.

Školní rok 1943–1944 zahájen byl 3. září v hostinci u Jílků, jelikož náletem silně poškozená školní budova nebyla ještě opravena.

Na opravy střech po náletu povoláno bylo přes 30 pokrývačů, hlavně z Prahy. Byli to lidé velmi veselí. Jeden z nich svou pěknou „chromatikou“ dovedl nás častokrát večer u Fišerů pěkně pobaviti.

Pokrývači s prací nespíchali, ale kdo měl nějakou „mastnou“ přímluvu, měl střechu brzy v pořádku. To „obratně“ řídil mistr Mandelík, kterému tu přezdívali „Sameťák“, protože nosil skoro pořád sametový kabát.

Úřední dozor při opravách budov po náletu měl stavitel Šmidt, insp. Müller, insp. Kopecký a ing. Gabriel, a bývalý cestmistr Minařík. Od firmy Čapek byli zde stavitel Baxa, tes. mistr Smazal a jeho syn. Sklenářské práce prováděl p. Šála z Líní. Na odhad věcných škod, které byly způsobeny náletem, přijížděl jednou týdně zást. okr. hejtmana vrchní vládní inspektor Behringer, kterému se přezdívalo „nächste Woche“, protože vždy sliboval, že se to vyřídí „příští týden“.

5. Jak informoval dobový tisk o náletu na Plzeňsko ze dne 14. 5. 1943?

Tomuto tématu se obsáhle věnovaly všechny deníky a týdeníky vycházející v Protektorátu Čechy a Morava.

Například deníky NOVÁ DOBA a ČESKÝ DENÍK v úterý 18. května 1943 věnují celou titulní stranu popisu následků bombardování pod titulkem „VZKAZ Z LONDÝNA“. Krátká citace ze článku: „V noci na 14. května svrhla nepřátelská letadla tříštivé a zápalné pumy na plzeňskou oblast. Vznikly místy škody na budovách, mimo jiné v jedné dělnické kolonii. V řadách obyvatelstva je několik obětí na životech a několik zraněných...“

V těchto dvou periodikách je ve čtvrtek 20. května 1943 na titulní straně fotografie vybombardovaného centra Radčic s popisem: „Barbarský teroristický útok britsko-severoamerických bombardovacích letadel na okolí města Plzně. Příkladná ukázka bezplánovitého shazování pum. Zuřivost britských teroristů napadá spící obyvatelstvo českých rolnických a dělnických osad v okolí Plzně a rozmetá v hromady trosek a zřícenin dělnické domky a rolnické usedlosti, vyrostlé z píle a potu pracovitých českých lidí.“

Dalším periodikem, které o této události píše, je deník VENKOV. V něm jsou dne 20. května 1943 na titulní straně umístěny čtyři fotografie z vybombardovaných Radčic a Skvrňan s nápisem „Takto bojují Britové za malé národy“.

Pozadu nezůstává ani deník České Slovo, které dne 19. května na straně 3 umístilo tři fota z náletu s komentářem: „Obrázky z malé západočeské obce, kterou si angličtí letci vybrali také za svůj cíl. Na obrázku vlevo dělnická rodina stěhující zbytky svého nábytku z pobořených domů, jež hrozí každým

okamžikem zhroucením. Uprostřed vjezd do rolnického stavení. Zůstal stát právě jen ten vjezd, stavení rolníka Salcmana bylo zničeno a jeho obyvatelé, rolník Salcman a jeho manželka, byli zabití. V celé vesnici byla stržena krytina ze střech. Přichází sousedé a svou pomocí se pokoušejí zmírniti krutý úděl postižených. Kdyby přišel déšť, byly by zničeny i ty skromné trosky.“

Dvacátého května pak deník České Slovo na titulní straně přetiskl tři fotografie trosk domů v Radčicích s komentářem. Opět cituji: „Toto jsou hrdinské činy britských leteckých pirátů. Smutný pohled na těžce zasažené činžovní domy a vilky v okolí Plzně. Tam, kde ještě včera český dělník po těžké práci odpočíval v kruhu své rodiny, zvedají se dnes k nebi trosky zřícených krovů jako obžaloba zbabělého ničení civilních objektů britskými teroristy.“

Týdeník „Ozvěny domova světa“ v č. 22 1943 věnuje celou jednu stranu fotodokumentaci z náletu 14. května 1943 s komentářem. Tato stránka nese titulek „Bomby na západní Čechy“.

6. Zdokonalování protileteckých krytů v Radčicích

Téměř ihned po ukončení oprav budov v obci začali občané Radčic budovat protiletecké kryty, které měly za úkol ochránit lidi lépe než sklepní místnosti. Někteří využili možnosti vysekat kryty přímo ve skále sousedící s jejich pozemkem. Toho využili například v části obce zvané „Na jánské“ majitelé domů p. Hoblík, p. Hrdlička, p. Keck a další. Jejich ochrany využívali především domácí a lidé z okolí. Další kryty byly vysekány do zhruba dva metry široké vrstvy prvohorní (karbonské) břidlice ve skalním masívu pod místním mlýnem. Vzhledem k tomu, že se nacházely v obtížně přístupném terénu, bylo k nim vyrobeno dřevěné schodiště. Jak píše v kronice p. Soukup: „Po zahoukání sirén stěhují se celé Radčice do skal.“ Poslední oblast, ve které byly v průběhu války vysekány protiletecké kryty, je skalní masív v lesíku za místním hřbitovem.

V současné době jsou některé z těchto úkrytů využívány jako sklípky nebo chlívky (např. v ulici V Radčicích) a jiné postupně likviduje zub času (skalní masív v lesíku za místním hřbitovem).

7. Je možné ještě dnes v Radčicích a jejich okolí nalézt stopy po tomto náletu?

O protiletectkých úkrytech ve skalách jsem se již zmínil. Další pozůstatky po bombardování je možné vidět kupříkladu i v centru obce. U zastávky MHD na návsi směrem na Plzeň, v přilehlé zahradě, je možné vidět schodiště a základy statku č.p. 25, který byl během náletu zcela zničen. Zhruba padesát metrů na východ od samoobsluhy jsou zbytky hospodářských budov, které po válce již nebyly opraveny. V Radčickém lese, na Zámečku, v ovocných sadech mezi těmito dvěma lesy a na úpatí vrchu Sylván (v lokalitě zvané Na sytné) je velké množství kráterů po leteckých pumách. Narazíte-li při procházce na některý z nich, můžete využít pro odhad hmotnosti pumy, která tento kráter vytvořila, tabulky č. 2 uvedené v předchozím textu. Další pozůstatek po náletu je opuštěná ruina statku na vrcholu stráně nad odbočkou k ZOO. Posledním objektem, o kterém vím, je německý válečný kryt generálního štábu protiletectké obrany z roku 1941, který se nachází v areálu Plzeňské ZOO a je od loňského roku přístupný veřejnosti.

V samotných Radčicích se vpravo před vstupní branou na místní hřbitov nachází památník kuctění obětí náletu na Radčice a místních občanů umučených nacisty. Na hřbitově, zhruba v polovině vlevo od středové cesty, jsou hroby s ostatky obětí náletu.

Na závěr bych chtěl upozornit na to, že velice zajímavě a podrobně je popsán průběh této tragické události v historii Radčic ve svazku „Povídání o Radčicích aneb 53 zastávek v obci na místech historicky cenných nebo jinak významných a pozoruhodných“, který sepsal a vydal pan V. A. Jeníček v Radčicích v r. 1992. Tento svazek je k nahlédnutí na domovské stránce www.radcice.info v kapitole badatelna.

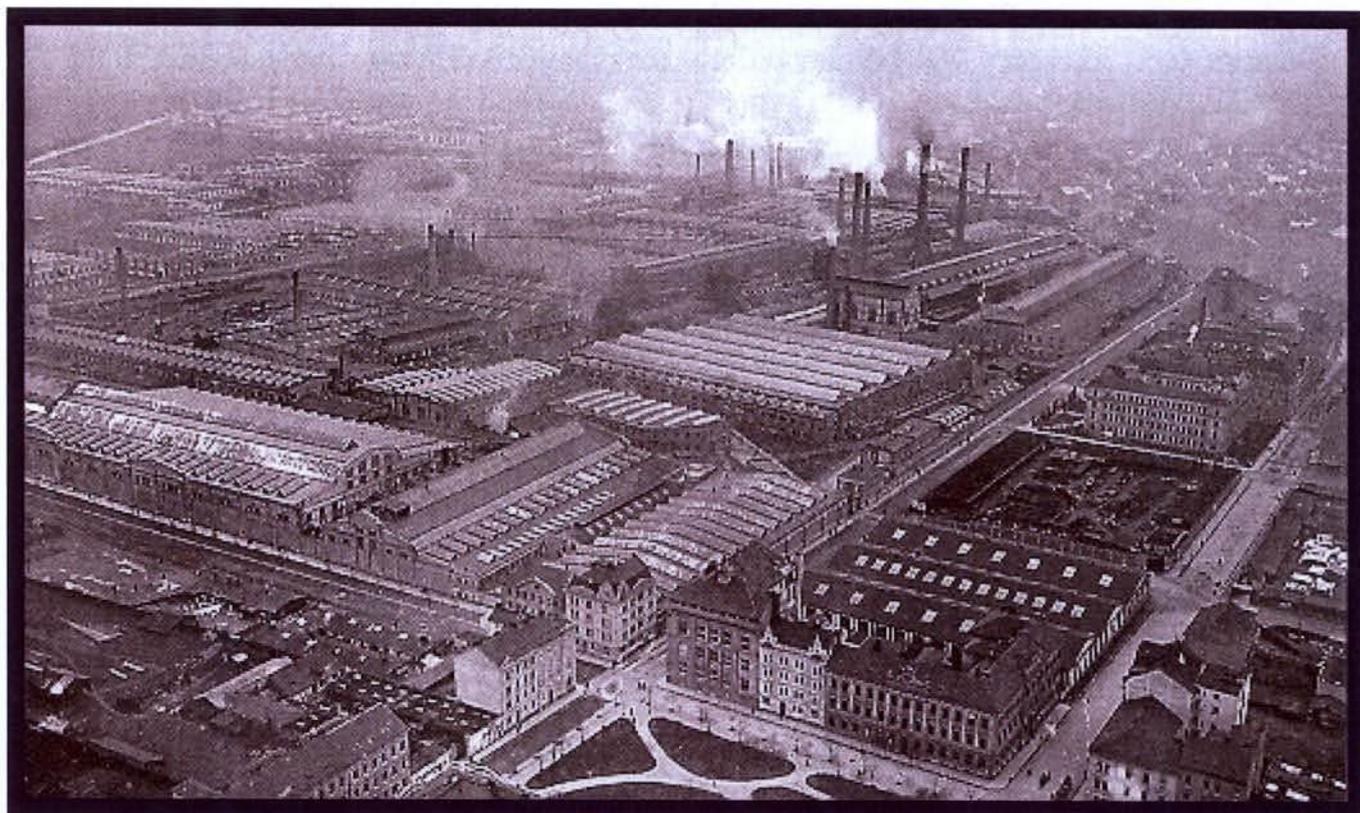
Závěr

Vážený čtenáři, pokud jste vydržel toto pojednání číst až do konce a pokud jste v něm našel nové Vám neznámé informace, má spokojenost je maximální. Zároveň bych velice ocenil jakékoliv upřesnění či doplnění z domácích archivů. Tato historie by neměla zůstat zapomenuta...

Děkuje Ing. Jaroslav Kohout, Radčice (jaro.kohout@seznam.cz)

Fotogalerie

Škoda Plzeň

areál Škodových závodů v r. 1924 – pohled ze severovýchodu

Škoda Plzeň

areál Škodových závodů v r. 1924 – pohled z jihovýchodu

Protivzdušná obrana

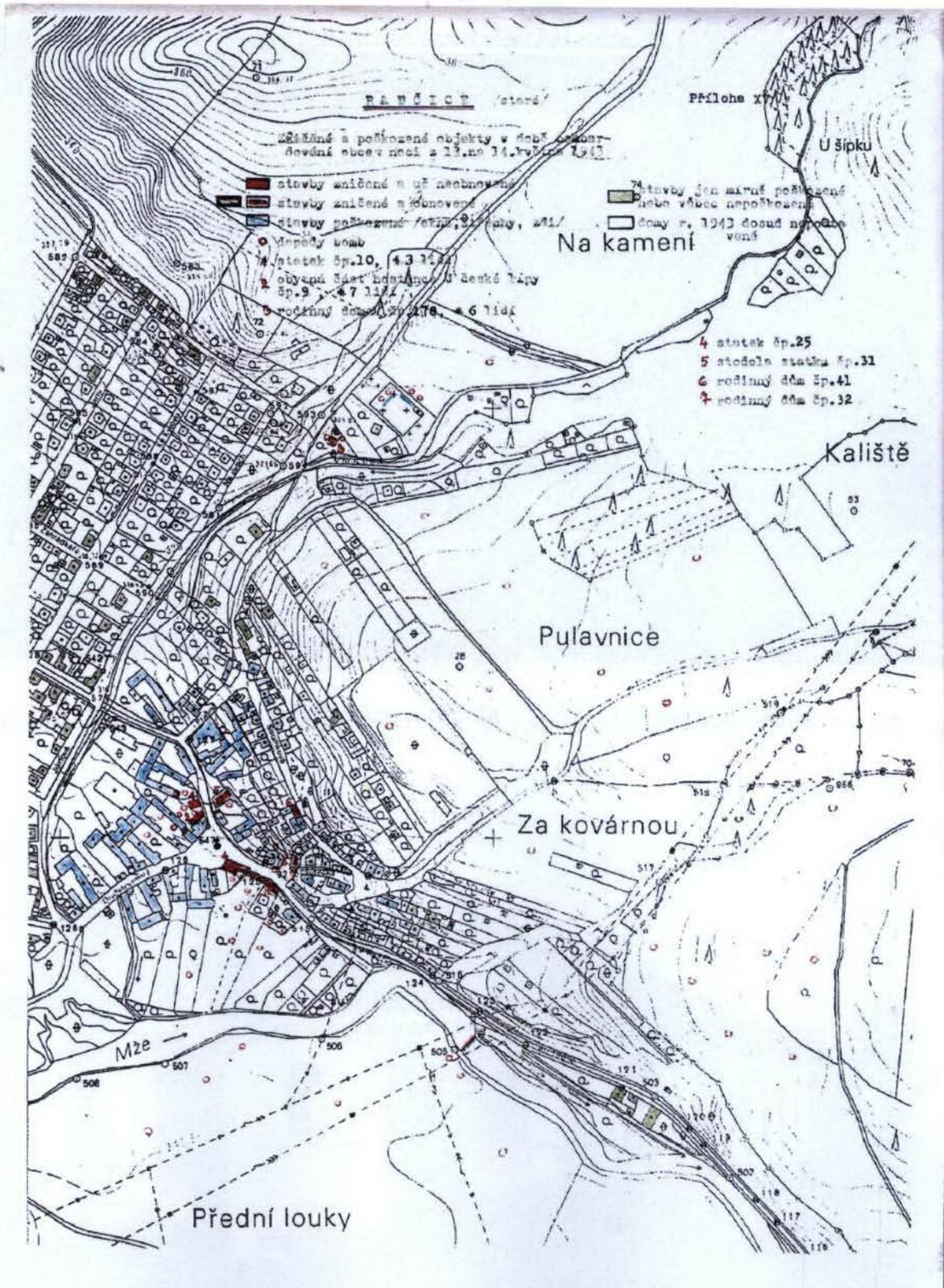
88 mm kanón FlaK [6]

Letectvo

vlajka Royal Air Force [7]

Nálet na Radčice

mapka dopadů bomb a rozsah poškozenej objektů v Radčicích [8]

Nálet na Radčice

rodinný dům č.p. 178 – v těchto troskách zahynulo 6 lidí

Nálet na Radčice

obytná část hostince „U české lípy“ č.p. 9, zahynulo zde 7 lidí (ul. V Radčicích)

č.p. 9 hostinec „U české lípy“ na fotografii z r. 1927

Nálet na Radčice

Radčice 14.5.1943 - č.p.41(Jaroslav Rada)

zcela zbořený dům č.p. 41 (ul. Stromková)

Nálet na Radčice

ruiny domu č.p. 10, ve kterém zahynuli tři lidé (ul. V Radčicích)

dům č.p. 10 na fotografii z r. 1925 – na snímku druhý zprava

Nálet na Radčice

vážně poškozená usedlost č.p. 32 (ul. Košutecká)

Nálet na Radčice

Radčice 14.5.1943 - č.p.9

v levé části fotografie ruina stodoly statku č.p. 31 (ul. V Radčicích)

Nálet na Radčice

zcela zničený statek č.p. 25 (pohled ze zahrady) – náves

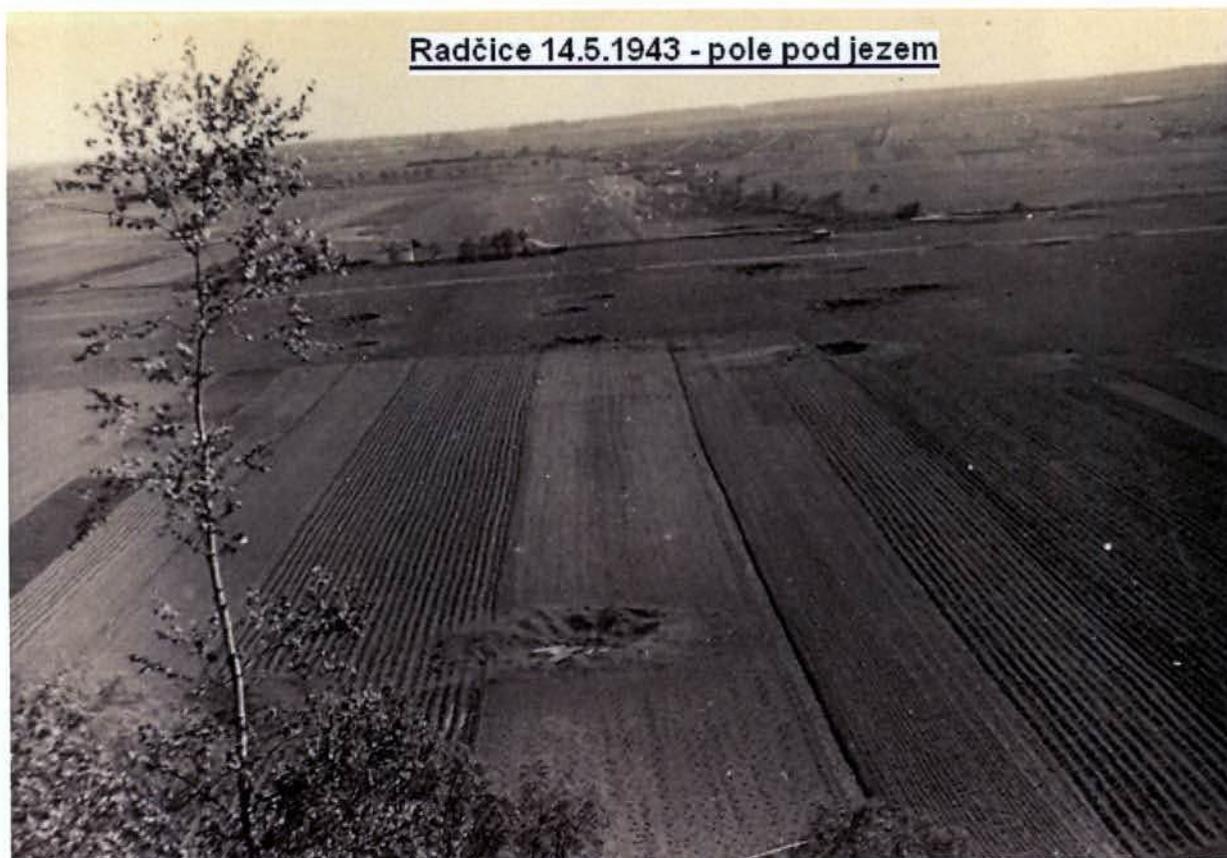
statek č.p. 25 v r. 1927 (na fotografii vlevo)

Nálet na Radčice

základní škola Radčice

Nálet na Radčice

pole „Na dlouhých“ pod jezem

Nálet na Radčice

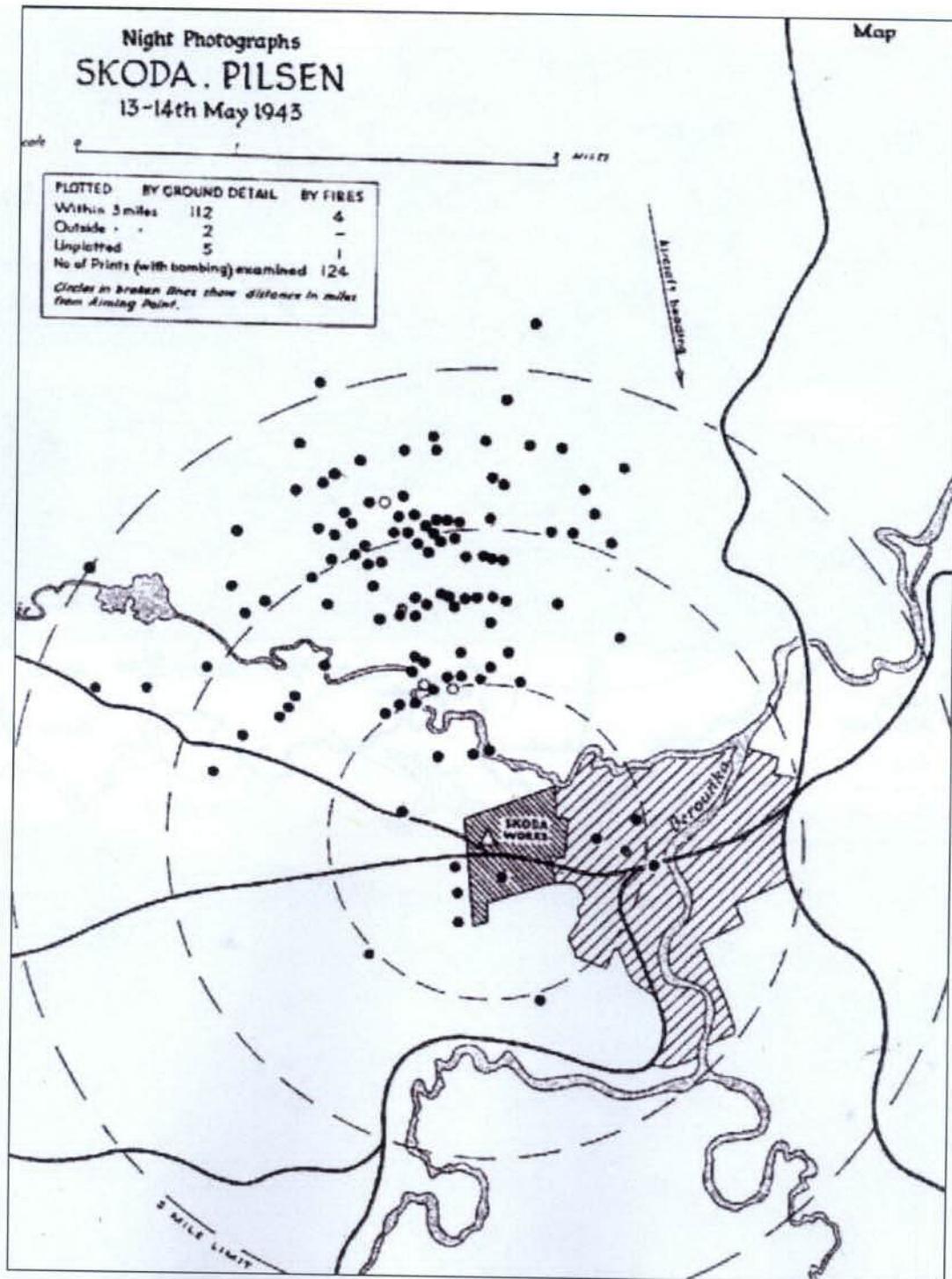
pohled do centra obce

Nálet na Radčice

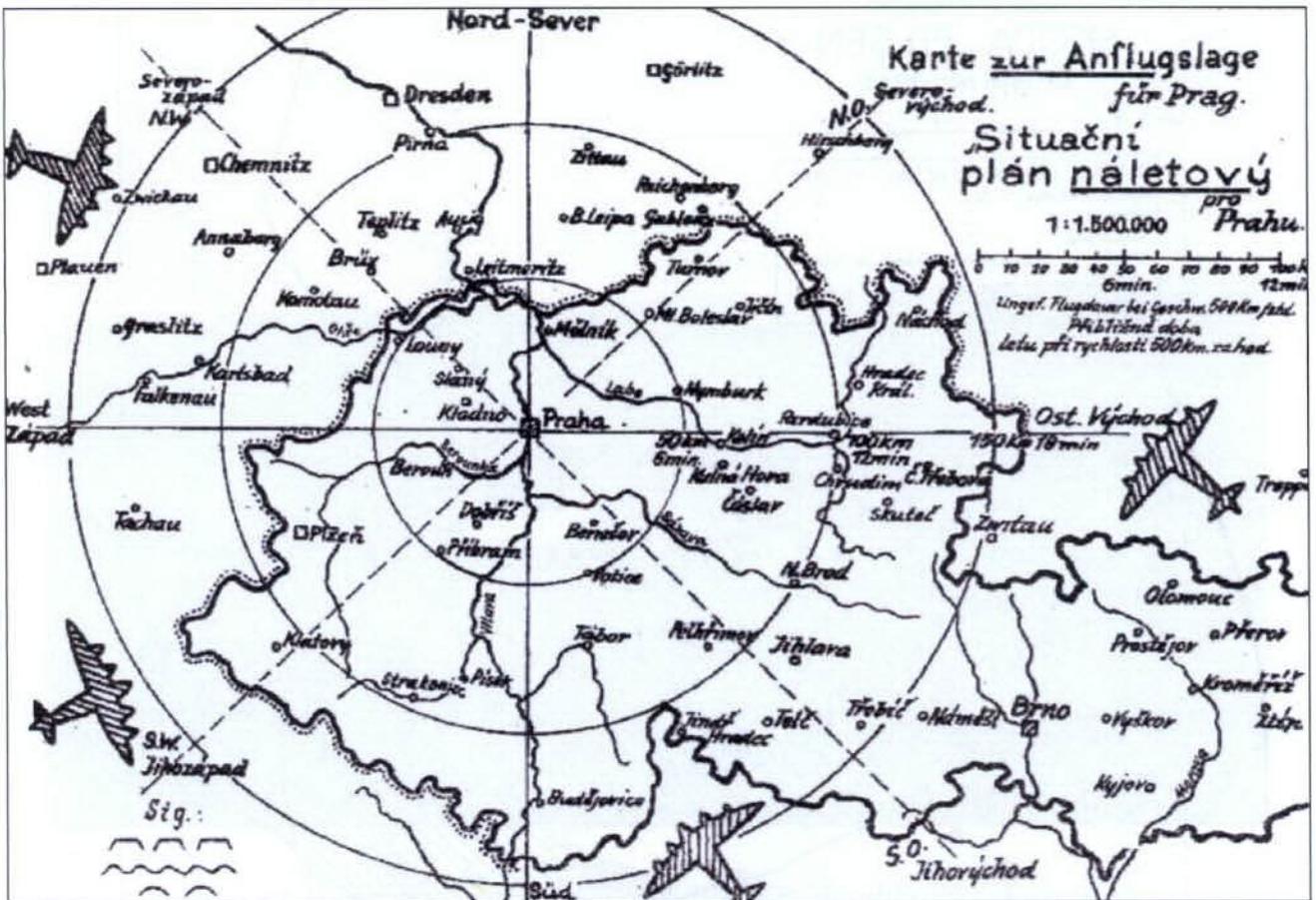
celkový pohled z dnešní ulice Stromkové

Nálet na Radčice

mapka dopadů bomb, jak je zaznamenalo velení RAF

Nálet na Radčice

situační náletový plán pro Čechy

Ukázka fotografií z pohřbu obětí ze dne 16. května 1943

České slovo

Ročník XXXV. Číslo 18.
Číslo 79 list.
18. října 1935

Záhledy Evropy a její budoucnost, jak
soudí náš evropský národ je
největší zájmem naší doby.
Když v ní odlehčí a jasněji bude
když bude upravená se státi se.
Mladý Karel Mlýnský

Ziď bez masky

Jan Laska, Praha

Záhledy Evropy a její budoucnost, jak soudí náš evropský národ je největší zájmem naší doby. Když v ní odlehčí a jasněji bude, když bude upravená se státi se. Mladý Karel Mlýnský.

Pracovníci v továrně. (Fotografie z výstavy v Praze.)

České slovo

Ročník XXXV. Číslo 18.
Číslo 79 list.
18. října 1935

Jeden den z našeho života, jak
soudí náš evropský národ je
největší zájmem naší doby.
Když v ní odlehčí a jasněji bude
když bude upravená se státi se.
Mladý Karel Mlýnský

Půda a výživná národa

Dr. Jan Laska

Půda a výživná národa. Dr. Jan Laska. Zemědělství je základem každé civilizace. Bez zdravé půdy nemůžeme mít zdravý národ. V naší době je to obzvláště důležité, protože půda je zdrojem potravy a energie.

Úspěch německých ponorek v Atlantiku

Čtyři loďi s 51.000 RMT postaveno - V pondělí zastavilo 28 nepřátelských letadel - Londýn připravuje bombardování - Útok na obchodní loď.

Úspěch německých ponorek v Atlantiku. Čtyři loďi s 51.000 RMT postaveno. V pondělí zastavilo 28 nepřátelských letadel. Londýn připravuje bombardování. Útok na obchodní loď.

Pracovníci v továrně. (Fotografie z výstavy v Praze.)

Začátkem nových operací v Tichomori

Československý vývoj japonského obchodu v Číně - Marné úsilí USA.

Začátkem nových operací v Tichomori. Československý vývoj japonského obchodu v Číně. Marné úsilí USA.

POLITICKÉ AKTUALITY

18. října 1935

POLITICKÉ AKTUALITY. 18. října 1935. V této sekci se zabýváme aktuálními politickými událostmi a jejich dopadem na světovou situaci.

Ziď se hruou do New Yorku

Pracovníci v továrně. (Fotografie z výstavy v Praze.)

Ziď se hruou do New Yorku. Pracovníci v továrně. (Fotografie z výstavy v Praze.)

Kresby staré 20.000 let

Pracovníci v továrně. (Fotografie z výstavy v Praze.)

Kresby staré 20.000 let. Pracovníci v továrně. (Fotografie z výstavy v Praze.)

Pracovníci v továrně. (Fotografie z výstavy v Praze.)

Lidé mohou žít bez žaludku

Pracovníci v továrně. (Fotografie z výstavy v Praze.)

Lidé mohou žít bez žaludku. Pracovníci v továrně. (Fotografie z výstavy v Praze.)

Význam přístupu na Indus

Pracovníci v továrně. (Fotografie z výstavy v Praze.)

Význam přístupu na Indus. Pracovníci v továrně. (Fotografie z výstavy v Praze.)

Pracovníci v továrně. (Fotografie z výstavy v Praze.)

ČESKÝ DENÍK

40h

Smrt Heydricha stála před námi... (text continues)

Ukazuje se, že... (text continues)

25 anglo-amerických letadel sestřeleno

Sovětské útoky protiúderem odraženy

Vojenské útoky v Ionýnském prostoru znovu bombardovány.

25 anglo-amerických letadel sestřeleno... (text continues)

Ministr Em. Moravec: Pizeňsko potvrzuje, že českému národu hrozí smrt také od západu.

Právě 12. května... (text continues)

Vážně podléhá... (text continues)

Český národ... (text continues)

Finská válka... (text continues)

Právě 12. května... (text continues)

Britskou bombu... (text continues)

Právě 12. května... (text continues)

Letecký boj nad Atlantikem. (text continues)

ČESKÝ DENÍK

40h

Právě 12. května... (text continues)

VZKAZ Z LONDÝNA

Právě 12. května... (text continues)

Ve Stockholmu odhalena další sovětská vyzvědačská ústředna.

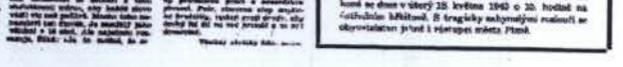
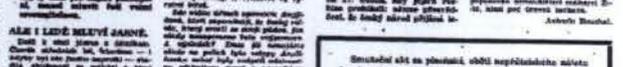
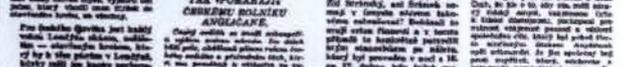
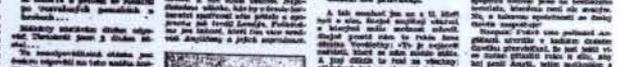
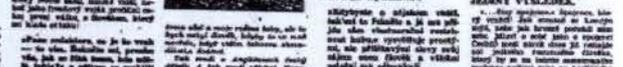
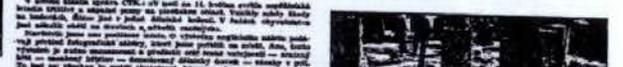
Stockholm, 12. května. (ČTK) - Sovětská vyzvědačská ústředna... (text continues)

Právě 12. května... (text continues)

Neprátelský konvoj napaden u ažirského pobřeží.

Čekatelé... (text continues)

Právě 12. května... (text continues)

NOVÁ DOBA
Číslo 136.
V Plzni ve čtvrtek dne 20. května 1943.
Ročník XLIX.

NOVÁ DOBA

40 halera.
Tiskárna: Vlastní tiskárna redakce.
Vlastní tiskárna redakce.
Vlastní tiskárna redakce.

Socialismus čin — odkaz R. Heydricha.

Společnost...
Socialismus čin — odkaz R. Heydricha.
Společnost...
Socialismus čin — odkaz R. Heydricha.
Společnost...

Sovětské útoky protiúderem odrazeny

Vojevácké cíle v londýnském prostoru zvonu bombardovány.

25 anglo-severoamerických letadel sestřeleno.
Vlastní tiskárna redakce.
Vlastní tiskárna redakce.

Ministr Em. Moravec: Pizeňské potvzuje, že českému národu hrozí smrt také od západu.

Ministr Em. Moravec...
Pizeňské potvzuje, že českému národu hrozí smrt také od západu.
Ministr Em. Moravec...

Finská válečná zpráva.

Finská válečná zpráva...
Finská válečná zpráva...
Finská válečná zpráva...

BRITIKOU BOJNOU ZDEMOLOVAT BRITOV

BRITIKOU BOJNOU ZDEMOLOVAT BRITOV...
BRITIKOU BOJNOU ZDEMOLOVAT BRITOV...
BRITIKOU BOJNOU ZDEMOLOVAT BRITOV...

NEPRŮSTĚLNÝ KONVOJ NAPADEN U ALŽIRSKÉHO POBŘEŽÍ.

NEPRŮSTĚLNÝ KONVOJ NAPADEN U ALŽIRSKÉHO POBŘEŽÍ...
NEPRŮSTĚLNÝ KONVOJ NAPADEN U ALŽIRSKÉHO POBŘEŽÍ...
NEPRŮSTĚLNÝ KONVOJ NAPADEN U ALŽIRSKÉHO POBŘEŽÍ...

NEVĚSTĚ STOPY

NEVĚSTĚ STOPY...
NEVĚSTĚ STOPY...
NEVĚSTĚ STOPY...

TAK PLAVÍ LONDYN

TAK PLAVÍ LONDYN...
TAK PLAVÍ LONDYN...
TAK PLAVÍ LONDYN...

TAK 'POWAHAI' ČESKÉMU BOJNÍKU ANGLICANŮ

TAK 'POWAHAI' ČESKÉMU BOJNÍKU ANGLICANŮ...
TAK 'POWAHAI' ČESKÉMU BOJNÍKU ANGLICANŮ...
TAK 'POWAHAI' ČESKÉMU BOJNÍKU ANGLICANŮ...

ALE I LIDÉ MUVIT JASNE

ALE I LIDÉ MUVIT JASNE...
ALE I LIDÉ MUVIT JASNE...
ALE I LIDÉ MUVIT JASNE...

40 halera.
Tiskárna: Vlastní tiskárna redakce.
Vlastní tiskárna redakce.
Vlastní tiskárna redakce.

NOVÁ DOBA

40 halera.
Tiskárna: Vlastní tiskárna redakce.
Vlastní tiskárna redakce.
Vlastní tiskárna redakce.

PAN 'MINISTR' MASARYK MYSLÍ NA PLIZÁČKY.

VZKAZ Z LONDÝNA

Vzdání klavírně...
Vzdání klavírně...
Vzdání klavírně...

OSTREVNÍ HOOR MLUVÍ

OSTREVNÍ HOOR MLUVÍ...
OSTREVNÍ HOOR MLUVÍ...
OSTREVNÍ HOOR MLUVÍ...

TO JDU... VOJENSKÉ ČINŮ, ANGLICANŮ.

TO JDU... VOJENSKÉ ČINŮ, ANGLICANŮ...
TO JDU... VOJENSKÉ ČINŮ, ANGLICANŮ...
TO JDU... VOJENSKÉ ČINŮ, ANGLICANŮ...

STŘELBY KRÍŽE BRITOVINOHO POBŘEŽÍ

STŘELBY KRÍŽE BRITOVINOHO POBŘEŽÍ...
STŘELBY KRÍŽE BRITOVINOHO POBŘEŽÍ...
STŘELBY KRÍŽE BRITOVINOHO POBŘEŽÍ...

JEDEN VYSLEDEK

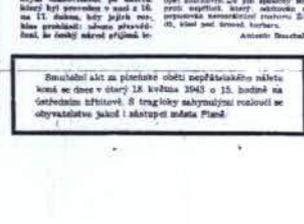
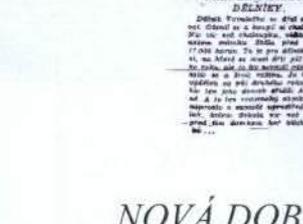
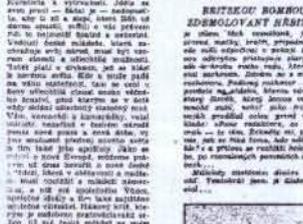
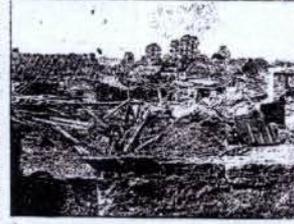
JEDEN VYSLEDEK...
JEDEN VYSLEDEK...
JEDEN VYSLEDEK...

TAK 'POWAHAI' ČESKÉMU BOJNÍKU ANGLICANŮ

TAK 'POWAHAI' ČESKÉMU BOJNÍKU ANGLICANŮ...
TAK 'POWAHAI' ČESKÉMU BOJNÍKU ANGLICANŮ...
TAK 'POWAHAI' ČESKÉMU BOJNÍKU ANGLICANŮ...

ALE I LIDÉ MUVIT JASNE

ALE I LIDÉ MUVIT JASNE...
ALE I LIDÉ MUVIT JASNE...
ALE I LIDÉ MUVIT JASNE...

VENKOV

PRAGA, ČTVRTEK 20. KVĚTNA 1942.
ROČNÍK XXXVIII. ČÍSLO 116.
70 haléřů

Hlavní redakce a administrace:
RAHA II., NA FLORENCI Č. 13.
Telefony: denní úřad: 348-81 a 82
noční: 192-46
maloměstský: 293-15

Německý voják platí dáň krevi
za lepší přístav lůžka a tím i za čer-
nou halušku. Náš příspěvek: Ně-
meckému: Červenému: bílé: hodit
předtím do nejčistší:
Číslo složeky 63.000.

LÍST ČESKÉHO ZEMĚDELSKÉHO LIDU

LODI s 51.000 BRT POTOPENO

Spěchy německých ponorek v Atlantiku

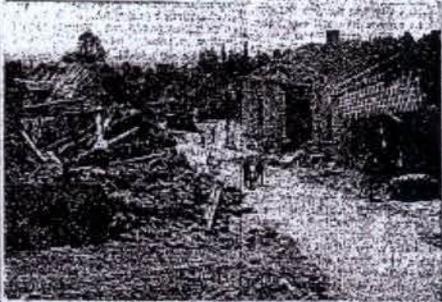
Londýn znovu bombardován - Útok na zásobovací přístav Cardiff

Z Vědeckého hlavního
úřadu v Berlíně
dostali jsme zprávu
o úspěšném
bombardování
Londýna a
Cardiffu.

Útoky na
Londýn a
Cardiff byly
provedeny
německými
ponorkami.
Výsledkem
bylo zničení
několik
základních
stavů.

Londýn
byl bombardován
německými
ponorkami.
Cardiff byl
zasažen
útokem na
zásobovací
přístav.

Takto bojují Britové za malé národy

Žid původcem útoku na údolní přehradu

Tento židovský zločin padne zpět na svoje původce

Berlín, 18. května. V noci
17. května byl proveden
útok na údolní přehradu
v blízkosti
Londýna.

Útok byl
proveden
židovským
příslušníkem.
Příčina
úvodu
je židovská
propaganda.

Útok na
údolní přehradu
byl proveden
židovským
příslušníkem.
Příčina
úvodu
je židovská
propaganda.

Italie připravena na rozhodující boj

Italský národ se nedá zastrašit propagačními letáky

Italský ministr
propagandy
vyzval národ
k rozhodujícímu
boji.

Národ se
nedá zastrašit
propagačními
letáky.

Národ se
nedá zastrašit
propagačními
letáky.

ČY MINISTR DR GOEBBELS:

o němž ten svět, po němž dychtí národové Evropy

Ministr propagandy
Dr Goebbels
vyzval národ
k rozhodujícímu
boji.

Národ se
nedá zastrašit
propagačními
letáky.

Národ se
nedá zastrašit
propagačními
letáky.

Trpké zklamání Angličanů

Angličané
jsou zklamaní
výsledkem
boje.

Angličané
jsou zklamaní
výsledkem
boje.

BOMBY NA ZÁPADNÍ ČECHY

Barbarský teroristický útok britsko-amerických bombardovacích letadel na okolí města Píseň.

POLITIKA, PRAHA
SNÍMKY
CENTROPRESS, PRAHA

Rychle a pohotově byla organizována pomoc při opravě oken, polkozenej detrazemi střílných pum.

LETECKÁ VÁLKA

Odís, 25. května.

Letecký teror, který zahájila Anglie proti oblastem Říše a zámím Nové Evropy, zasáhá i naše území. První britské pumy dopadly s těžkými následky na tiché a pokojné domky obilnických úvalů a na lidické usedlosti vesniček v západních Čechách. Lidé s mazly na rukou, otáčení či rannici se svými rodinami byli postaveni, pracující ztratili pod výbuchy pum, což si zápatně po této těžké práci odpočinuli pro sebe a své potomstvo — svůj obrovský majetek. Letecká válka jako částové velké celkové války zanechala stopy i v hlubokém zájmu, pracujícím tise na výstavbě nové Evropy. Zintenzivněná letecká válka v posledních měsících vynutila množství problémů, před nimiž nelze zavírat oči, jak zdůraznil ve své otevřenosti říšský ministr dr. Goebbels, cílem je si učit o válce opravdu realisticky a co možná nejpřesněji dopod. Tyto problémy jsou tvrdé, jak odpovídá celé povaze válkových metod, kterých používají západní nepřítel. Nesmíme jsou oběti, které v oblastech nepodpořených britským terorem přitáhli postavení ot máti, ženy nebo děti. Nesmíme je odváha, s jakou celí tento slabotným útokům, s jakou tvrdostí všechny útrapy a strasti tvrdých národních útoků nepřátelských bombardérů. Tento hrůzný postoj je charakteristický. Neboť, jak bylo podtrženo, v moderní válce je rozhodující důležitá a morální postoj národa, jeho kulturní napojení a národa, kterého věci jsou v důležitým a rozhodujícím činitelem první třídy, jako první fronta, zanechané ještě více pod každým nárazem, stojí zde oběti, postavení leteckým terorem, povně spány s celkem, který podává lidem svým postavením a nepodpořeným částem pomocnou ruku. Nestojí upřítež ve svém oděsti tyto oblasti, ale nospak citi národní spolupříteli vede zde ke krápným činům a projevům. A dále — nejsem jen tak pasivně a bezbranně vystaveny oblasti a země Říše a nové Evropy britsko-americké letecké válce. Poslední čilice sestřelů nepřátelských letadel jsou neobyčejně a stoví nepřítel před námi, vyplývají-li se časté noční útoky a opakované denní nálety, a bude-li vůbec možná je udržet ještě v takovém rozumu. A pak učinějí zbraní i při této letecké obraně Říše je poněkud válka, jejíž útky nejsou více okamžitě viditelné a demonstrativní jako při letecké válce, ale škody způsobené jí na nepřátelském válečném potenciálu jsou těžší a daleko rozhodující pro výsledek války. Nejsou jen tak náhodné starostlivé hlavy z Anglie, že jednou dne může nabýt pro Velkou Británii letecká válka strategického obratu. A že noubude, cíl sanovateli leteckého teroru v Anglii, neboť německé vedení války, známé svou mířivostí a trpělivostí, učinilo i po této stránce přípravy a opatření, a nicméně, jako obyčejně, každé mířivě fakta. Neboť letecká válka není vším. Postihuje sice, ale nerazobdaje o končetném výsledku, jakkoli jsou těžké břemena, spojená s leteckou válkou, sníželi se lehčí, má-li postavení obyvatelstvo pociť. Ze s tom věci zastání části země. Správně říká říšský ministr dr. Goebbels, že i fronta bojuje s věsti pahoravosti, cítí, že patří na ni araky celého národa, a rozvíjí otevřeně: ze pohledu k materiálním problémům, které vyznačuje letecká válka, a které třeba řešit co nejrychleji, vyřadí i zde psychologické problematika, jež je rovněž tak důležitá, a k níž musí být rovněž vzat proto zřetel. Ne každý se může na místě pravdědci na vlastní oči a učinit si vlastní obráz. Tam neobhvoři je proto třeba řícti věci, jak skutečně jsou, aby se jednak zamezilo otvřeným po-vidělkám a pověstem, jednak aby věci byly podány ve světle veškeré realistického pozorování. Neboť válka, jako záležitost udělení v životě národa, vyžaduje postoj a chování. Od každého a všude.

Příkladná ukázka bezplánovitého shazování pum.

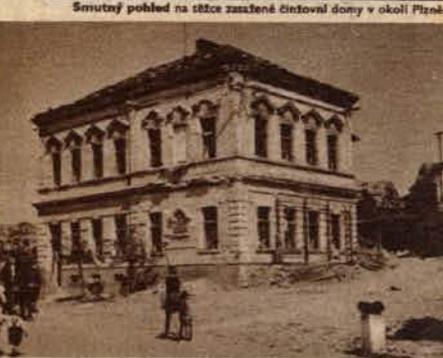

Smutný pohled na těžce zasažené činnosti domy v okolí Píseň.

V slepé zůřivosti napadali britští teroristé spící obyvatelstvo českých osad v okolí Píseň a rozmetali v hrady trosk domky, vyrostlé a pile a potu pracovních českých lidí.

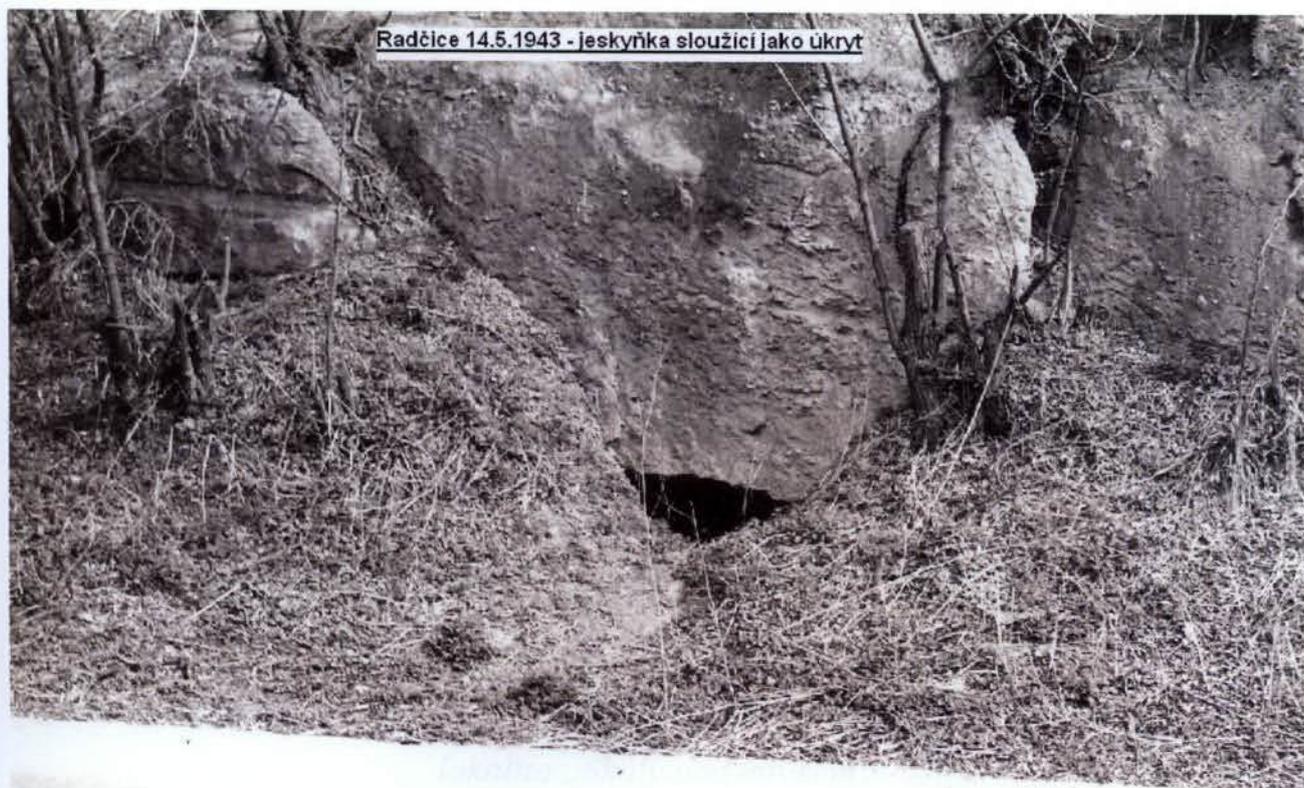
Tam, kde ještě věru český dělník po těžké práci odpodíval v kruhu své rodiny, zeří trasky zřícených domků jako obětobla zbabělého ničení civilních objektů britských teroristů.

Těžce byla poškozena v obci na Píseňsku i škola, v její blízkosti nebylo žádného vojenského objektu.

Protiletická ochrana občanů Radčic

*jeden z mála přírodních úkrytů před náletem – jeskyňka ležící těsně u silnice
při výjezdu z Radčic směrem na Plzeň (fotografie pořízena v r. 1943)*

Protiletecká ochrana občanů Radčic – kryty ve skalách

lokalita „Skály pod mlýnem“

lokalita „Skály pod mlýnem“

Protiletectká ochrana občanů Radčic – kryty ve skalách

lokalita „Skály pod mlýnem“

lokalita „Skály pod mlýnem“

Protiletectká ochrana občanů Radčic – kryty ve skalách

lokalita „Skály pod mlýnem“

lokalita „Skály pod mlýnem“

Protiletecká ochrana občanů Radčic – kryty ve skalách

lokality „Skály za hřbitovem“

lokality „Skály za hřbitovem“

Stopy po náletu – krátery po bombách

lokalita „Zámeček“

lokalita „Zámeček“

Stopy po náletu – krátery po bombách

lokality „Radčický les“

lokality „Radčický les“

Stopy po náletu – ruiny staveb

ruiny statku č.p. 25

ruiny hospodářské budovy

detail pamětní desky

Použité prameny

- [1] <http://www.luchtoorlog.be/img/whitley/w7191.jpg>
- [2] http://forum.valka.cz/attachments/12661/Flaky_88_vedle_ubytoven__Vejprnice_u_Plzn_.jpg
- [3] <http://www.aviation-history.com/avro/683-7a.jpg>
- [4] http://www.gardeningdaily.com/flowers-and-plants/upload/thumb/5/52/300px-Handley_Page_Halifax.jpg
- [5] kronika obce Plzeň-Radčice
- [6] <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Flak18-36.jpg>
- [7] http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ensign_of_the_Royal_Air_Force.svg
- [8] V. A. Jeníček – Povídání o Radčicích
- [9] České slovo 19. 5. 1943
- [10] ČESKÝ DENÍK 18. 5. 1943
- [11] NOVÁ DOBA 18. 5. 1943
- [12] VENKOV 20. 5. 1943
- [13] Ozvěny č. 22 1943

Ostatní dokumenty a fotografie – archiv autora

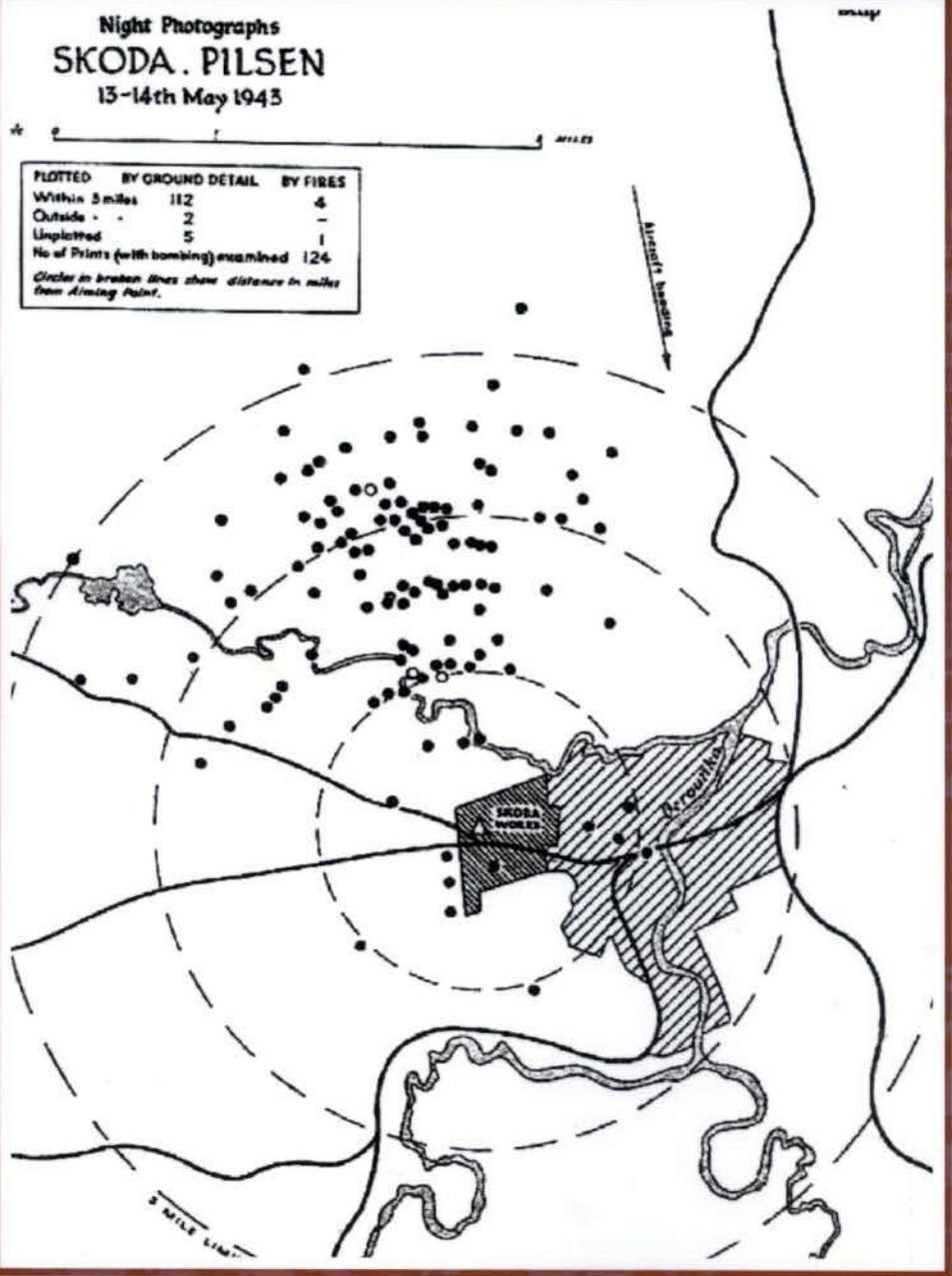
Poznámky

Night Photographs
SKODA. PILSEN
 13-14th May 1943

	BY GROUND DETAIL	BY FIRES
Plotted		
Within 5 miles	112	4
Outside	2	-
Unplotted	5	1
No of Prints (with bombing) examined 124		

Circles on broken lines show distance in miles from Aiming Point.

Mapka dopadů bomb, jak je zaznamenalo velení RAF.